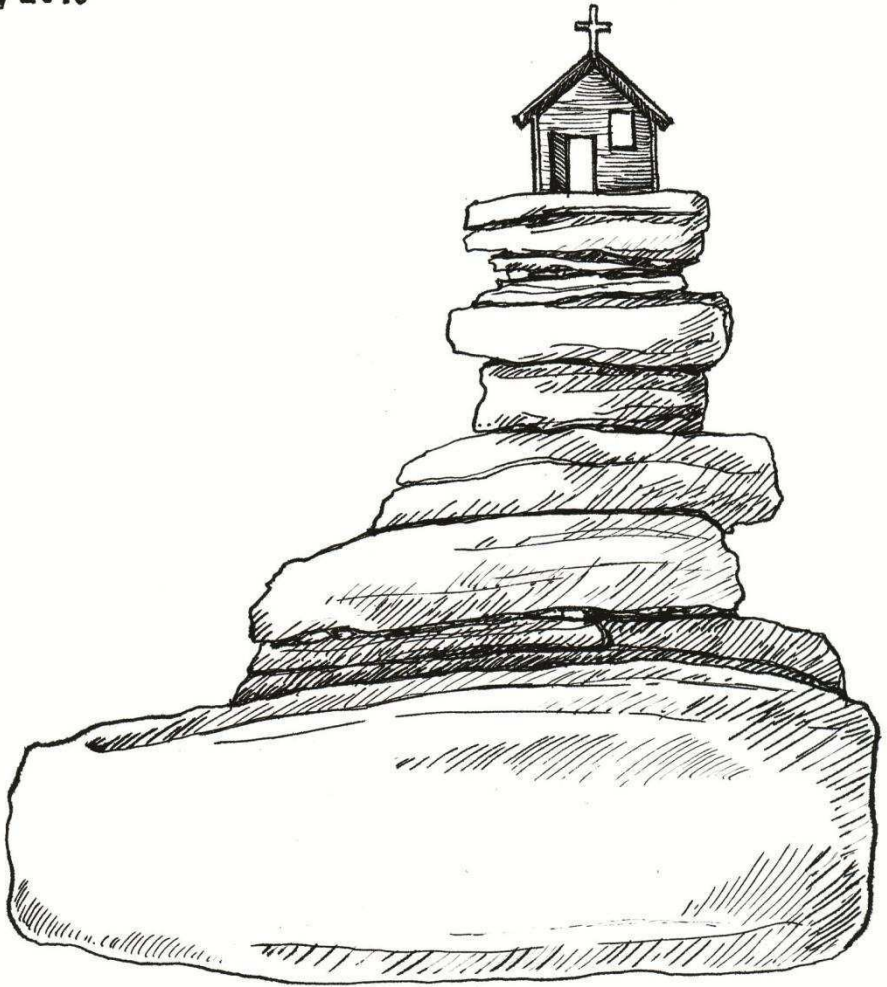

BRNEŇNSKY' EVANGELICKY' ME'SI'C'NIK

4/2010

SETKÁVÁNÍ

EVANGELICKÁ CÍRKEV V BRNĚ

Farní sbor Českobratrské církve evangelické v Brně I

Betlémský kostel, kostel J. A. Komenského (Červený kostel)

Opletalova 6, 602 00 Brno, tel: 542 211 453, 542 210 332

email: ccebrno1@atlas.cz, <http://www.cervenykostel.cz>

kazatelé: Jiří Gruber, senior a Olga Tydlitátová, farářka

seniorátní faráři: Jiří Šimsa a Marta Židková

kurátor: Václav Matoulek

Farní sbor Českobratrské církve evangelické v Brně II

Blahoslavův dům, Lidická 79, 602 00 Brno, tel: 541 212 469

email: brno-ii@evangnet.cz, <http://brno-ii.evangelnet.cz>

kazatelé: Jaroslav Vítek a Ondřej Kolář, faráři

kurátor: Jaroslav Kučera

Farní sbor ČCE v Brně - Husovicích

Netušilova 26, 614 00 Brno, tel: 545 212 420

email: husovice@evangnet.cz, <http://husovice.evangelnet.cz>

kazatel: Štěpán Hájek, farář

kurátor: Vladimír Zikmund, seniorátní kurátor

Farní sbor ČCE v Brně - Židenicích

Kostel Jílkova 74, fara Konečného 8, tel: 530 324 052

email: zidenice@evangnet.cz, <http://zidenice.evangelnet.cz>

kazatelé: Pavel Kašpar, náměstek synodního seniora

Romana Špačková, farářka

kurátor: Miroslav Maňák, náměstek seniorátního kurátora

Diakonie ČCE – středisko v Brně

Hrnčířská 27, 602 00 Brno, tel: 549 242 279, 541 248 401

email: brno@diakoniecce.cz <http://brno.diakonie.cz>

ředitel: Jan Soběslavský

EVANGELICKÁ
AKADEMIE
BRNO

Evangelická akademie,

Vyšší odborná škola sociálně právní

Opletalova 6, tel: 542 221 741, email: vos@eabrno.cz

Střední zdravotní škola Evangelické akademie

Šimáčkova 1, 542 213 593, email: cszs@eabrno.cz,

<http://www.eabrno.cz>

ředitelka: Hana Svobodová

Setkávání – brněnský evangelický měsíčník. Ročník 2010 (XII). Vydávají sbory Českobratrské církve evangelické Brno I a Brno II. Odpovědní redaktoři: Jiří Gruber, Jaroslav Vítek. Obálka Iva Tůmová. Registrováno pod číslem MK ČR E12109. Vychází 10x ročně s finanční podporou Statutárního města Brna. Doporučená cena jednotlivého čísla 12 Kč. Roční předplatné 120 Kč, sponzorské 150 Kč. Adresa redakce: 602 00 Brno, Opletalova 6

ÚVODNÍK

Nikdo z nás nežije sám sobě a nikdo sám sobě neumírá. Žijeme-li, žijeme Pánu, umíráme-li, umíráme Pánu. Ať žijeme, ať umíráme, patříme Pánu. (Římanům 14,7-8)

Rozumíme snad těm slovům, že nikdo z nás nežije sám sobě. Vždycky jsme přece ve svém životě odkázáni na druhé, vždycky patříme ještě někomu, nějaké rodině, nějaké pospolitosti, nějakému okruhu přátel. Nežijeme jen sami pro sebe, žijeme především pro druhé. Sloužíme těm, které máme rádi, žijeme pro ně. Staráme se například o své nemocné, a když sami už pak nemůžeme, starají se druzí o nás, jsme odkázáni na jejich pomoc. Nikdo z nás nežije sám sobě, žijeme se svými bližními a pro ně.

Křesťanská víra k tomu ovšem ještě vyznává - nikdo z nás nežije sám sobě, ale žije zároveň také svému Pánu. Svému Stvořiteli, tedy té autoritě, která nás předchází a převyšuje, která život působí a umožňuje. Každý z nás je za svůj život odpovědný nejen sobě či svým bližním, ale také Bohu, který je nade vším, autoritě, bez níž není nic, tedy ani nikdo z nás. Žijeme-li, žijeme Pánu. Možná to víme, možná ne; možná to jen tušíme: žijeme-li svůj život, děje se tak před očima božíma. Život není jen náš projekt, náš program, podle kterého jedeme, ale život je dar, život je nám svěřen. Žijeme Pánu, žijeme svému dárci. Pak nastává samozřejmě důležitá otázka - jak žijeme? Naplňujeme boží poslání či nikoliv?

Ale v tom křesťanském vyznání, že žijeme Pánu, není jen volání po odpovědnosti; ono je to především vyznání důvěry. Vyznání důvěry, že ať se v životě se mnou děje cokoli, třebas zlého a těžkého, není to zbytečné a má to smysl. Nejsem opuštěn! Nejsem ponechán na pospas své samotě ani v utrpení, ale někomu patřím, můj život má smysl, můj život - navzdory soužení - směřuje k dobrému cíli. Je tu někdo nade mnou, kdo mě má rád. Přejde-li pak čas umírání, smím důvěřovat, že i tehdy patřím svému Pánu, té milosrdné autoritě, která zachraňuje, vysvobozuje, a nakonec všechno převyšuje. Na boží lásce ani naše smrt nemůže nic zvrátit. I když umíráme, patříme Bohu. Vracíme svůj život tomu, kdo nám jej propůjčil.

O tom je také příběh Ježíše Krista, ukřižovaného a vzkříšeného: Ani utrpení, ani prohra, ani umírání, ani smrt nečiní náš život nesmyslným a zbytečným. Právě naopak - život navzdory utrpení, navzdory smrti, má svůj dobrý cíl, je-li zakotven v boží lásce.

Ať žijeme, ať umíráme, patříme Pánu. Tato důvěra v boží lásku ať nás povzbuzuje a provází po celý život. Tato důvěra ať nás vyzbrojuje pro chvíle poslední a naplňuje naše dny dobrým obsahem. Amen

Štěpán Hájek

Presbyterní konference tentokrát ve školních lavicích

Pod tímto názvem se v sobotu 13. března 2010 konalo setkání zástupců sborů našeho seniorátu ve třídě budovy Střední zdravotnické školy Evangelické akademie v Brně-Lišni. Setkání zahájil v 9 hod. biblickým slovem seniorátní kurátor Vladimír Zikmund.

Hlavní část programu tvořila přednáška „Práce s mládeží v dnešních sociokulturních podmínkách“ Mgr. Martiny Sklenářové, bývalé studentky školy, nyní speciální pedagožky. Poutavě a velmi živě nás seznámila s problémy, které přinesly listopadové změny v naší společnosti. Slovy „Chceme-li správně a moudře vést naše děti, potřebujeme rozumět době, ve které žijeme,“ uvedla své poznatky, které rozdělila do těchto okruhů: Současná situace a její srovnání s minulou – v rodině a ve škole, Nejčastější chyby ve výchově dětí do 10 let a 10-18 let, Nejčastější potíže teenagerů a Co můžeme pro naše děti udělat.

Jako chyby zmínila zbytečné stresování malých dětí právem volby (jídla, oblečení), přílišný důraz na osobnostní rozvoj, používání ironie (malé děti ji nepochopí), dlouhý výchovný monolog místo jasně řečeného požadavku, špatný nebo žádný příklad zvládnutí obtížné situace, zatěžování dětí problémy dospělých, přílišnou ochranu dětí bez nesení důsledků zvoleného chování. U věkové kategorie 10-18 let byly jako výchovné chyby uvedeny např. špatná komunikace, podceňování i přeceňování, podporování nesamostatnosti, uplácení, omlouvání záškoláctví, ale i vyhrožování, vysmívání, ponižování,

nedostatek důvěry a nadhledu. Doporučila dávat dětem raději zážitky než věci, mluvit o špatném skutku místo o špatném dítěti. V dnešním otevřeném světě je nutno stanovit dětem jasné hranice, které se s věkem dítěte aktualizují. Máme si občas dovolit být „nedokonalým rodičem“.

Ve druhé části „Práce s věkově smíšenou skupinou dětí“ nám Mgr. Martin Čech prakticky ukázal, jak pracovat s věkově smíšenou skupinou dětí, což odpovídá dětem v nedělní škole nebo při výchově náboženství. Rozdělil nás do pěti skupin, které měly během 10 minut slepit z papíru co největší věž, přičemž jednotliví členové týmu měli různá omezení: jeden nemluvit, druhý nepracovat, třetí sedět, další pracovat jenom levou rukou. Potom jsme sestavovali zásady pro efektivní práci v týmu: mít společný cíl a motivaci, správné rozdělení rolí, vzájemná důvěra a spolupráce, příprava a tvořivost, dobrá komunikace a humor.

Během přestávky nás paní ředitelka Mgr. Hana Svobodová provedla školou. Obdivovali jsme zejména moderní vybavení odborných učeben, počítačovou učebnu, tělocvičnu s posilovnou i úroveň sociálního zařízení.

Ve třetí části nás ředitel Evangelické akademie Mgr. Martin Čech seznámil se šesti školami, jejichž zřizovatelem je SR ČCE: Bratrská škola v Praze, EA VOŠ sociální práce a SOŠ v Praze, SOŠ sociální EA v Náchodě, Konzervatoř EA v Olomouci. Následovala shrnující informace ředitelky školy a krátká informace Mgr. Jany Kašparové o obsahu a způsobu výuky etiky na EA VOŠ sociálně právní v Brně a o průběhu praxí od Mgr. Hany Netočné. Za Střední zdravotnickou školu EA v Brně jsme slyšeli vyjádření k výuce etiky a křesťanství z úst Mgr. Míly Hadlačové a farářky Romany Špačkové. Ta nám také zahrála na kytaru při závěrečné písni „Přemýšlej, děkuj a služ“, se kterou jsme se před 16 hod. rozjížděli do svých domovů. Velký dík patří všem organizátorům této vydařené akce.

Jan Franců a Jana Slámová

Seminář pro předčitatele

V sobotu 20. února se v Brně v Blahoslavově domě konal seminář pro předčitatele. Pozváni byli laici z brněnského seniorátu, kteří ve svých sborech slouží jako předčitatele nebo se jinak aktivně podílejí na liturgii při bohoslužbách - mají 1. čtení, modlitbu atd. Účastníků se sešlo 21.

Přednášející byla sestra farářka Tabita Landová, ThD., která za námi přijela až z Liberce. Téma semináře bylo „Bohoslužby v režii laiků.“ A jak sama přednášející uvedla: „Úloha laika, který vede bohoslužby, není jenom něco přečíst, ale vést celé bohoslužby. Může si sám vybrat kázání, může se s ním vnitřně ztotožnit. Důležité je, aby souzněl s tím, co říká, aby byl autentický“.

Program měl tři části: v první části sestra Landová hovořila o historickém vývoji podoby bohoslužeb od mše až po bohoslužbu v reformaci.

V druhé části podrobně a srozumitelně rozebrala jednotlivé části bohoslužeb. Hovořila o jejich vzájemném vztahu a významu. A představila i jednotlivé bohoslužebné formuláře z Agendy I. Tato část se týkala přímo

vedení bohoslužeb, a to se odrazilo i v dotazech účastníků, např.: „Jak ukončit první čtení? Jak uvést modlitbu? Jestli i laici mohou při požehnání pozdvihnout ruce a učinit žehnajícím gesto? Zda a kdy uvádět jméno autora kázání?“ Došlo i na dotaz: „Jak často by měla být při bohoslužbách vysluhována svatá večere Páně?“

V třetí části nám sestra Landová představila celý církevní rok. Pohovořila o tom, čím jsou jednotlivá období specifická a jaké mají důrazy a jaké biblické texty se k těmto obdobím vztahují - perikopy. Poté si účastníci sami vyzkoušeli práci s Agendou, s biblí a se zpěvníky. Hledali písně, 1. čtení, posláni a požehnání, které by se mohly použít při bohoslužbách na 1. postní neděli s textem kázání na perikopu Mt 4, 1-11.

Z reakcí účastníků bylo znát, že program byl velmi zajímavý a podnětný. A že to, co slyšeli o bohoslužbách a liturgii, bylo pro jejich službu ve sborech velmi přínosné a pro ně osobně obohacující. Sestra Tabita Landová nám dala svoji přednášku k dispozici a ta byla rozeslána na emailové adresy kazatelů a kurátorů sborů v brněnském seniorátu. Pokud o ni budete mít zájem, můžete si ji u nich vyzvednout.

Všem předčitatelům a jinak aktivním laikům při bohoslužbách přeji hodně odvahy do jejich služby a také hodně radosti z ní. Děkuji jim za ni a těším se na další setkání s nimi.

Za poradní odbor pro laiky v brněnském seniorátu
Jana Špinarová, farářka ve Znojmě

Seniorátní setkání zájemců naší církve o práci POEM

POEM je zkratka pro Poradní odbor evangelizační a misijní brněnského seniorátu. O jeho zaměření a činnosti jsme se mohli víc dozvědět v sobotu 27.2. v dopoledním setkání ve sboru Brno I na Opletalově ulici. Občerstvení bylo nachystáno, řečníci připraveni, avšak kromě přednášejících dvou farářů, br. Ludka Korpy z Klobouk a br. Marka Zikmunda z Boskovic přišlo 7 posluchačů, slovy sedm. Je to náhoda, že tak málo lidí si udělalo čas - začínaly právě školní jarní prázdniny, nebo to bylo ve sborech ne dost výrazné oznámení, nebo je to pro nás i pro faráře našeho seniorátu ne-aktuální téma, pro které je zbytečné ztrácet cenný sobotní čas, nebo...

Sobotní program měl dvě části. Úvodní slovo měl br. farář Korpa na biblický text z 20. kapitoly Matoušova evangelia. Jeho výklad vyústil v připomenutí posláni, které nám Ježíš před svou smrtí zanechal: přinášet lidem dobrou zprávu – evangelium a službu. Br. Korpa volně parafrázoval Ježíšova slova: „chceš být první – zvol si způsob, jak to odpovídá Božímu království – předstihni ty druhé v ochotě sloužit“. Propojenost slova a služby je nám známá. Jako službu lze chápat praktickou pomoc, ale i převzetí zodpovědnosti či organizování pomoci pro širší společenství. (V sekulárním světě, žel, dochází často v této oblasti k zpronevěření, proto právě křesťané, kteří dobrovolně přijali autoritu Boží a mají k tomu odpovídající schopnosti, se mají angažovat ve správě věcí veřejných. V poslední době se setkáváme i s neochotou nechat se zvolit do funkcí církevních. Je to jistě hodně práce navíc

a často to znamená dostat se pod palbu kritiky, ale Pán Ježíš se nezříkal náročných situací... – pozn. JS.)

V 2. části programu nás farář Marek Zikmund informoval o misijních podnětech z knihy Dynamika křesťanské misie od jihoafrického teologa Davida Bosche. Předmětem dalšího výkladu bylo seznámení s novozákonním pojetím misie podle evangelisty Matouše a apoštola Pavla. Jistěže nelze použít tehdejší způsoby, ale jde o odhalení principů, které jsou nadčasové (získávat zájemce, křtít je a vyučovat zásadám Ježíšovy etiky). U apoštola Pavla jsou zdůrazněny tři motivace pro misii: vědomí vděčnosti, odpovědnosti a zájmu. Pavel nekáže Boží trest, ale především přináší evangelium o Boží lásce. Ta vede ke změně sebepojetí člověka a touze nechat se „přeformovat“ Kristem. Nejhlubší misijní motivací je vděčnost za nezasloužený dar Kristovy oběti a z ní pak pramenící touha sdělit to ostatním. Bylo řečeno pochopitelně mnohem víc a kvalitněji, než se mi podařilo zachytit. V diskusi, která následovala, jsme konstatovali, že nám samotným (a malá účast svědčí o tom, že i mnoha ostatním) chybí misijní zralost, znalost i odvaha vyjít se svou vírou na světlo a že poslání, které nám Ježíš dal, nenaplnujeme. Naše pohaslá víra potřebuje rozhořet, aby bylo co rozdávat. Dělejme s tím něco! Přinejmenším podpořme akce tohoto odboru svou účastí a Bůh dá...

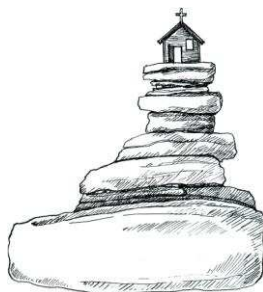
Jana Slámová

BIBLICKÉ ZAMYŠLENÍ

Dva stavitelé

Každý, kdo slyší tato má slova a plní je, bude podoben rozvážnému muži, který postavil svůj dům na skále. Tu spadl příval, přihnaly se vody, zvedla se vichřice, a vrhly se na ten dům; ale nespadol, neboť měl základy na skále. Ale každý, kdo slyší tato má slova a neplní je, bude podoben muži bláznivému, který postavil svůj dům na písku. A spadl příval, přihnaly se vody, zvedla se vichřice, a obořily se na ten dům; a padl, a jeho pád byl veliký."

Mt 7,24-27

Při pohledu na vrstvy sněhu pokrývající Vysočinu jsem z úst nejednoho člověka zaslechl přání: „Jen aby to pak nezačalo tát všechno naráz. Příroda by to nepobrala, zas by byly povodně...“ Někdy se to dá vytušit, že přijde pohroma. Pohroma, která prozkouší naše stavby, přehrady, hráze. Prověří statiku domů, ukáže se, jak moudře jsou postaveny.

To totiž nemusí být zjevné na první pohled. Dva domy mohou být úplně stejné, nedaleko od sebe, ze stejných materiálů, stejných barev. Lišit se budou jen tím, co je pod nimi. To není vidět. Stavitel si to asi pamatuje, ale pořádně se to ukáže, až když přijde příval a oboří se na ten dům.

Snadno a v pohodě se žije, když svítí sluníčko a zpívají ptáčci. Teprve nesnáze ukazují, na čem máme v životě postaveno. A není to tak, že by se věřícím lidem bouře vyhýbaly. Naopak, v podobenství o dvou stavitelích se voda vrhne na obě stavení. Rozdíl je v tom, že stavba rozumného stavitele obstojí.

Proto každý chce být rozumným stavitelem. Kdo by byl tak hloupý, že by stavěl na písku? I když možná to tak jednoznačné není. Mám pocit, že mnoho lidí žije, jako by žádná bouře nikdy přijít neměla. Vyrovnaný rozpočet není samozřejmostí ve věcech obecních ani v osobním životě. Krize pak rozbíjí nepřipravené podniky, rozbíjí nepřipravené rodiny, vztahy, sebedůvěru.

Jak se to tedy dělá, stavět na skále? Co je tím správným základem pro život? Rychle a obecně bychom odpověděli: víra v Boha. Ano, ale text toho podobenství nabízí ještě konkrétnější odpověď: „A tak každý, kdo slyší tato má slova a plní je, bude podoben rozváznému muži, který postavil svůj dům na skále.“ Tedy slyšení a plnění Ježíšových slov? Kterých?

Podobenství o dvou stavitelích je závěrem Ježíšova kázání na hoře. Až budete mít chuť otevřít Matoušovo evangelium, zkuste ty verše páté až sedmé kapitoly číst s otázkou: Jak může plnění těchto konkrétních slov dodat pevný základ pro můj život?

Věřím, že mnohé z těch veršů, které až děsí svou přisností a radikálností, přestanou děsit a stanou se pozváním: Až přijde bouře, bude dobře, že máš bratra, na kterého se nehněváš. Pomůže ti stát pevně... Až přijde bouře, bude dobře, že jsi se neotáčel za každou sukni. Hned tak tě něco nezviklá... Až přijde bouře, bude dobře, že umíš rány nevracet, protože by ses jinak mohl i se vším, co máš, utopit ve zmatku a nenávisti... To teď jen namátkou vybírám. Zkrátka, když člověk ctí určité hodnoty, pravidla, jeho život je pevnější.

Nicméně v kázání na hoře nejsou jen samá přikázání. Celé začíná blahoslavenstvími: „Blaze chudým v duchu... Blaze těm, kdo pláčou... Blaze tichým... Blaze těm, kdo hladovějí a žízní po spravedlnosti... Blaze milosrdným...“ Uvěřit těmhle slovům, nechat jimi určit směr svého života, to znamená postavit dům na skále.

Jenže tahle blahoslavenství jako by stavěla vzhůru nohama hodnoty, které ve světě panují. Právě o těch výše zmíněných bychom asi sotva řekli, že se jim žije blaze. Ne, ono se jim nežije blaze, ale jsou blažení, protože jejich situace se změní. „Patří jim království nebeské... budou potěšeni... dostanou zemi za dědictví... budou nasyceni... dojdou milosrdenství...“ Jenže kdo tomu má věřit ve světě, kde jsou plačící vysmíváni, o tichých nikdo neví a každý dobrý skutek bývá po zásluze potrestán? Není to iluze? Věřit tomuhle je z pohledu světa jako stavět na tekutém písku. Tohle má být stavění na skále?

Ano. A svědčí to o tom, jaká ta naše skála vlastně je. Nestavíme na výpočtu, co se v tomhle světě vyplatí. Spoléháme na toho, který svět přesahuje a který se zastává všech, kdo se k němu s důvěrou obracejí. On je skálou. Jeho neviditelná síla se ukáže, až přijde bouře.

Na závěr se nabízí otázka, co je vlastně myšleno tou bouří? Jsou to ty trable, které nás potkávají, krize a hádky? Nebo se tady ukazuje k jednomu nejzásadnějšímu okamžiku rozuzlení našich životů – k Božímu soudu, pokud to vyjádříme jiným obrazem? Věřím, že už teď se síla skály osvědčuje. Kristovu lásku můžeme vidět všude, kde se lidský život nezhroutil, ale kde se našla síla jít s důvěrou dál. Takové okamžiky můžeme brát jako zaslíbení, že ani v bouři ze všech největší nás Bůh padnout nenechá.

MODLITBA

Kriste, nikdo z nás si netroufne tvrdit, že pevně stojí a že ho žádná bouře, pohroma nebo pokušení neodolá. Spoléháme na tvou moc. Ale také děkujeme, že nás učíš, jak v pevnosti růst. Amen.

Autor pobožnosti **Daniel Matějka** ml. nám o sobě napsal: Synek z farářské rodiny, narozen v Plzni, gymnaziální léta v Českých Budějovicích a pak hurá na teologickou fakultu. Rok v Německu, státnice, vikariát v Miroslavi. Moc životních zkušeností jsem v té rychlosti nabrat nestihl, ale na sboru v Moravci se to snad postupně mění. Dostávám mnoho, snažím se to nezakopat.

NAŠE SBORY

Nikolčice

Nejstarší zmínky o Nikolčicích dokládají, že původně byla obec katolická. Již v roce 1351 je připomínán katolický kostel svatého Jakuba. Evangelické vyznání přijali občané Nikolčic až v průběhu 16. století. Uvádí se, že v roce 1602 měly Nikolčice 620 obyvatel, z toho 500 luteránů a 120 novokřtěnců, kteří měli duchovní správu v Boleradicích, ale hřbitov používali všichni společně.

Po roce 1620 museli všichni, kdo nepřijali katolickou víru, opustit obec. Nejprve odešli novokřtěnci a po násilné rekatolizaci (řízené rajhradským klášterem) roku 1627 musel odejít jako první z evangeliků luterský farář a po něm i ostatní. Zůstalo jen 16 občanů starých a neschopných cesty. Po roce 1634 se do Nikolčic přistěhovalo 7 kacířských rodin, které se podle tehdejších zápisů původně hlásily k Jednotě bratrské. Nikolčice tehdy tvořily spojnici mezi Nosislaví, Klobouky a Miroslaví. Evangelíci se tajně scházeli ke čtení Bible a k modlitbám na čísle popisném 6. Tak to trvalo až do 29.7.1863, kdy se poprvé sešli v novém duchovním stánku na popisném čísle 70, kde je nynější fara a kostel.

Po vydání tolerančního patentu se k evangelickému vyznání přihlásilo 33 rodin o 180 duších. To nestačilo k založení samostatného sboru. Proto se nikolčičtí spojili s nosislavskými a miroslavskými a založili 31. prosince 1781 jako první na Moravě evangelický sbor reformovaného vyznání. Evangelíci z Nikolčic byli členy sboru v Nosislaví do roku 1862, kdy se 1. března sešli na

první protokolárně zaznamenané schůzi nikolčických evangelíků a dohodli se, že do deseti let postaví vlastní modlitebnu a stanou se filiálním sborem Nosislavi. V měsíci srpnu toho roku se blučinský katolický farář Eisenfest rozhodl, že prodá celolán a zemědělský dům v Nikolčicích na popisném čísle 70, který získal po luterských farářích. Když se to nikolčičtí starší dozvěděli, svolali urychleně schůzi, na které schválili nákup domu a pozemku. Tato realita měla být prodána ve veřejné dražbě a podmínkou bylo, aby se dražby zúčastnili nejméně tři zájemci, z nichž jednoho vysílal sám prodávající. Nikolčičtí vyslali po tajné dohodě pana Cimrmana, občana židovské národnosti. Ten kupoval dům a lán ve veřejné dražbě „pro sebe“ a uspěl. Evangelíci od té chvíle přestali chodit z Nikolčic do Nosislavi a nedělní bohoslužby mívali na faře, které se říkalo vikárka. Nosislavského faráře Daniela Nešpora přivázeli do shromáždění každou druhou neděli v měsíci.

Jakmile se konzistoř v Brně a biskupství v Olomouci dověděly, komu a nač byl celolán a statek prodány, nařídily zrušení prodeje. Nastalo velice drahé soudní řízení, které trvalo tři roky. Proto se nikolčičtí rozhodli poslat celou záležitost do Vídně k císaři Františku Josefu I., který po vyslechnutí delegátů a prostudování předložených dokladů rozhodl celý spor ve prospěch nikolčických evangelíků. Podle tohoto rozhodnutí došlo k řádnému soudnímu přípisu celolánu a domu č.70 nikolčickému sboru. Pak následovalo zboření stodoly a ze získaného materiálu byla přestavěna stará sýpka na modlitebnu.

Nikolčice se staly filiálním sborem v roce 1867 a roku 1868 sborem samostatným. 21. února roku 1869 byl zvolen prvním kazatelem kloboucký rodák, vikář František Šebesta, který sboru sloužil 12 let. Farář František

Šebesta odešel - mimo jiné kvůli nezdravému bydlení - roku 1880 do Hustopečí, kde se kromě práce na sboru věnoval misijní činnosti na jižní Moravě.

8. prosince 1882 se ujal kazatelské činnosti v Nikolčicích Viktor Opočenský ze Vsetína. Již v roce 1883 začal s přípravou stavby nové fary, která byla stavěna podle vzoru fary v Heršpicích a dokončena roku 1884. Gustav-Adolfský spolek daroval nikolčickému sboru v roce 1900 nevelký zvon, což se stalo podnětem k zakoupení dalších dvou malých zvonů a ke stavbě věže. Nikolčický evangelický kostel ve své historii prošel ještě jednou zásadní proměnou. S velikou odvahou a obětavostí v roce 1952 nikolčičtí provedli celkovou rekonstrukci kostela. V té době nejedno evangelické pole zůstalo neobděláno, neboť stavba kostela byla přednější.

V nikolčickém sboru sloužili tito kazatelé: Oskar Opočenský, Jan Ladislav Procházka, Pavel Nešpor, Josef Matějka, František Šedý, Jaroslav Sochor, Václav Hora, podruhé František Šedý, Miroslav Zástěra, Vlastimil Jaša, Karel Jirků, Mirjam Doležalová, Ivo David.

V současnosti patří nikolčický sbor se svými 104 členy (z 800 obyvatel) mezi menší sbory. Pravidelně se v něm konají bohoslužby, biblické hodiny, vyučuje se náboženství. Sboru však schází mladé rodiny, které se zpravidla stěhují do větších obcí. Rovněž sekularizace zasáhla do života sboru natolik, že bohoslužebných shromáždění se účastní průměrně 20 členů sboru. Navzdory tomu je toto malé společenství sester a bratří velice obětavé, pracovité a laskavé. A jeho život je nesen pokornou nadějí a očekáváním nových věcí od Pána Boha.

Ivo David

Fara ČCE Nikolčice je dnes neobydlená, kazatel sboru žije již dva roky se svou rodinou v Hustopečích a do sboru dojíždí. Nikolčický sbor nabízí faru k pronájmu evangelické rodině. Kontakt: mob. 728 143 334.

ZE SBORU BRNO I

Varhaníci v roce 2010

U varhan v Betlémském a Červeném kostele se vystřídala celá řada varhaníků. Na seznamu z roku 1999 ještě čtu jména Elišky Soběslavské, Evy Navrátilové, Zdeňky Čápkové, Dany Dobešové, Martina Grombiříka a Josefa Suchého. Někteří z nich se odstěhovali, jiní nehrají z důvodu nemoci a dva z nich, žel, zemřeli. S vděčností na všechny vzpomínáme.

O těch, kteří se naopak do týmu varhaníků připojili, vás na stránkách Setkávání průběžně informujeme. Posledně to byla Alice Příkrylová, dnes se vám představuje varhaník Pavel Janeček (nar. 1981), který od loňského roku hrává v Červeném kostele.

„K hudbě jsem byl vedený odmalička možná proto, že oba rodiče jsou muzikanti. (Tatínek je ředitelem ZUŠ ve Šlapanicích, maminka učí lesní roh na

ZUŠ v Černovicích.) Na varhany jsem začal hrát po osmi letech klavíru asi ve 14 letech, nejprve na soukromých hodinách u Alice Pekařové na Petrově, později na varhanické ZUŠ na ulici Smetanově (u pana učitele Fialy a později u paní Kolářové). Po ukončení školy a po maturitě na gymnázium přišla otázka, kde cvičit a hrát, aby to konečně k něčemu bylo (ne každý má doma varhany), a tak jsem na dalších sedm let zakotvil v římskokatolickém kostele sv. Bartoloměje v Žebětíně a odtud se pomalu přesunul do kostela Červeného.

Zajímám se také o stavbu varhan, historii, regionální zvláštnosti (specifické dispozice nástrojů), staré zapomenuté kostelíky, zkrátka ve volném čase se pokouším o jakousi organologickou topografii naší země - jezdím, fotím, nahrávám, hrabu se v archivech (pro zájemce uvádím stránku: www.pvjnck.pipp.name/kromerizsko.pdf (48MB). Můj koníček částečně souvisí s mojí profesí: pracuji v geodetickém oddělení firmy Hrdlička a druhým rokem v Geografickém ústavu přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity jako postgraduální student v oblasti dálkového průzkumu Země (letecký laserscanning).

V hudbě nejsem nijak příliš vyhraněný, i když je pravda, že poslouchám spíš vážnou hudbu a jazz. Z varhanní hudby mám nejraději Bacha, Francka, Regera, Liszta, Widora, Duprého...

Z interpretů Tona Koopmana a Daniela Rotha - vždycky hrají tak, že to má šmrnc a je v tom cítit pořádná muzika, nadhled, ale i pokora."

Tolik nám o sobě napsal náš nový varhaník Pavel Janeček a lze jen doufat, že ho v Červeném kostele stále častěji uslyšíme a že jeho schopnosti budeme moci řádně využít.

Varhaníci mají „své neděle“, mnohdy ovšem dochází ke změnám (zaskakování) z důvodů nemoci či jiného časového zaneprázdnění. Jsou v kontaktu e-mailem či telefonem, koordinaci služeb obstarává Dušan Marek.

V Betlémském kostele hrává o první neděli v měsíci Pavel Nagy, o ty další se dělí Anna Mikšátková a Jan Sypták. V Červeném kostele se střídají podle pořadí nedělí v měsíci Milan Berka, Lydie Pospíšilová, Dušan Marek, Alice Příkladová a Pavel Janeček. Všem současným varhaníkům za jejich službu děkujeme.

Ludmila Marková

JAK SE TO DĚLÁ

Svatba

„Náš syn si bere katoličku. Budou asi mít svatbu jen na radnici, aby se předešlo konfliktu v rodině.“

„Ale neměli by to v kostele přece jen slavnostnější?“

„Víte, oni zpočátku vůbec říkali: Když chceme žít spolu, tak na to nějaké obřady nebo úřední razítka nepotřebujem!“

O bohoslužebném posvěcování manželského svazku není vlastně v Písmu sv. ani zmínky – manželství jako takové nenabývá vyšší hodnoty službou

„kněže“ nebo posvátností chrámového prostoru; z evangelického pohledu má i občanský sňatek, uzavřený před úřadem, plnou platnost.

Přesto věříme a vyznáváme, že manželství je od počátku založeno ve Stvořitelově vůli (Gn 2,18-24). A pokládáme za vzácné požehnání, že se věřící snoubenci mohou na počátku své společné cesty – jak to křesťané činí kdykoliv na důležitých rozcestích života – postavit v pokoře a radosti před Boží tvář uprostřed společenství církve. Neboť svou lásku vidí jako dobrý dar od Hospodina a děkují za to. Přijímají jeho Slovo a chtějí své manželství podřizovat jeho autoritě. Touží, aby se naplnila dobrá Boží zaslíbení pro jejich svazek. Uvědomují si však svou lidskou křehkost i nespolehlivost pouhých citů; proto svěřují své příští dny do Boží péče a prosí o jeho sílu a ochranu. Vyjadřují touhu, aby se Pán k jejich životnímu rozhodnutí přiznal a zpečetil je. Kazatel je smí s dobrým svědomím ujistit, že to Pán Bůh skutečně činí. „Co Bůh spojil, člověk nerozlučuje“ – taková je vůle Kristova.

Tento základní smysl svatebního shromáždění musí kazatel se snoubenci prohovořit při přípravných setkáních. Přitom bere zřetel na rozdílnost představ a předpokladů, s nimiž ti dva k věci přistupují. Někdy se u nich setká s promyšleně křesťanským, zralým pojetím manželství, které vážně počítá s evangeliem a se zakotvením ve sboru. Jindy shledává u snoubenců volnější přístup. Vyrostli možná s nějakým evangelickým povědomím a jejich rodina si církve – ač poněkud z odstupu – váží. Jiní zcela postrádají duchovní orientaci, ale tuší, že se v manželském vztahu otevírají nové rozměry života, a přejí si požehnání od Boha.

Mohou s tím být spojeny i všelijaké vnější představy (např. touha po slavnostnosti aj.); z toho se nicméně dá dobře vycházet v pastoračním rozhovoru. Požehnání sňatku takovým partnerům neodmítneme, ale přijímáme je do pastýřské péče, citlivě jim zvěstujeme Krista a dosvědčujeme Boží zaslíbení a řády pro manželství. Sliby a vyznání budou formulovány tak, aby je oba mohli zodpovědět pravdivě. Ve zvláštní míře to platí o sňatku věřícího s nekřesťanem.

V některých případech musíme svatebčany výslovně připravit na to, že sňatek v chrámu nebude jen zkrášlujícím doplňkem privátní rodinné slavnosti, vrcholící manželským polibkem a nasazením zlatých prstýnků. Jde v podstatě o bohoslužebné shromáždění křesťanského sboru, který se přichází za snoubence (a se snoubenci) modlit a s nimi pozorně očekává biblické poselství o spasitelné lásce Kristově. Když z kazatelný zazní radostná zvěst, že smíme žít na základě Božího odpuštění, mají to oba partneři přijmout jako darovaný vstupní vklad pro své manželství. Jejich manželský svazek se může obnovovat pouze vzájemným odpuštěním, a to až do smrti jednoho nebo druhého! („Křesťané chápou manželství jako celoživotní vztah jednoho muže a jedné ženy, kteří se svobodně rozhodli do manželství vstoupit“ - J. Gruber, Základy křesťanské víry.) Oddávající farář pak v navázání na zvěstované Slovo vyprošuje a tlumočí novomanželům Boží požehnání, což pro ně není zázračnou zárukou manželského štěstí, ale příslibem Boží blízkosti v jejich zápasech a v upřímném úsilí o křesťanský život rodiny.

S dostatečným časovým předstihem je nutno někdy splnit dva nezbytné předpoklady: Podle tradiční zásady naší církve musí v případě, že oba partneři jsou nepokřtěni, sňatku předcházet adekvátní křestní příprava (katechumenát) a udělení svátosti křtu. Žádají-li snoubenci, aby se na půdě sboru uskutečnil i „úřední akt“ uzavření sňatku ve smyslu rodinného práva (teprve poté může následovat požehnání manželství), je třeba vše nezbytné předem projednat s příslušným matričním úřadem. Na které místo svatebního shromáždění bude onen právní úkon zařazen, záleží pak už jen na úvaze kazatele a zúčastněných.

Pro rodinu je nenahraditelným bohatstvím společná víra v Krista, provázená aktivním životem ve sboru. V naší církvi se i proto po generace varovalo před sňatky smíšenými; to často vedlo k přestupu neevangelického partnera do ČCE, někdy spontánnímu a přínosnému, jindy spíše formálnímu. Zdá se, že toto dnes v popředí nestojí. Sňatek mladých dvojic, které se vzájemně našly ve společenství své církve, však stále zůstává na prvním místě. Za výjimečných podmínek jsou možné i více méně ekumenicky pojeté svatební bohoslužby v režii dvou křesťanských konfesí. Duchovní stránku budoucího ekumenického soužití, stejně jako manželství s nevěřícím protějškem, se doporučuje promýšlet předem.

Nejsem si však jist, zda redakční rada dobře rozhodla, když naše téma svěřila právě „emeritnímu“ kazateli; chápějme předcházející odstavce spíše jako pokus vydat počet z toho, jak jsme to „učili my“ v naší generaci (Agenda ČCE I, 1983), a možná ověřit, co a jak z toho podrželo platnost i v církvi první dekády 21. století.

Ctirad Novák

ČTYŘIKRÁT Z BRNA

Zpěv při bohoslužbách

Mám napsat pár řádků o lidovém zpěvu při bohoslužbách ve sboru Brno I. Nemám hudební vzdělání ani sluch, takže je to trochu jako kozel zahradníkem, ale budiž. Vybírám písně podle obsahu (což věru není vždy snadné) a také podle toho, zda jde o shromáždění v Betlémském kostele či v chrámu J.A. Komenského. Protože se na každém místě scházejí lidé jiných skupin, hledím vyjít vstříc, což v praxi znamená, že v Betlémském kostele zpíváme častěji žalmy a písně starší, které provázejí celý život víry členů shromáždění. Varhaníci citlivě doprovázejí. V Červeném kostele je třeba brát ohled na mladší ročníky. Zpíváme jednu píseň s kytarou. Úloha varhaníků je ztížena ne zcela dobrou akustikou pro lidový zpěv, ale zvládají svůj úkol velmi dobře.

O.T.

V Blahoslavově domě zpíváme z Evangelického zpěvníku a z Dodatku. Na začátku služeb Božích bývá většinou žalmová píseň. Výběr dalších písní neupřednostňuje nějaký konkrétní typ. Jistě, častější jsou starší nápěvy a texty, ale s chutí zpíváme většinu písní, které nám zpěvníky nabízejí. Několikrát jsme se učili méně známé písně s pomocí improvizované zpěvácké skupiny. Tato forma nácviku se ukazuje účinná hlavně u moderních nápěvů, kdy zdánlivě nezapamatovatelná melodie při několikerém opakování získává na srozumitelnosti a působení. Máme zkušenost, že i při zaplněném kostele zůstává dojem slabého zpěvu. Proto je důležitý varhanní doprovod. Je určitě dobře, že každý ze čtyř varhaníků, kteří doprovázejí zpěv v Blahoslavově domě, má trochu odlišné nasazení a důraz. Zpěv potom nesklouzává do jednotvárnosti a doprovod písní je pestrý a občas nezapomenutelný.

B.R.

V Husovicích máme dobrého varhaníka, zahraje všechno a nepotřebuje znát písně dopředu. Z toho důvodu i zpěv bývá celkem svižný a většinou i rytmicky určitý. Začínáme tradičně některým z Žalmů, s výjimkou poslední doby, kdy farář káže právě na Žalmy, příslušný Žalm zpíváme až v druhé části bohoslužeb a začínáme některou písní ranní. Druhá píseň bývá pravidelně ze zpěvníku Svítá za doprovodu klavíru či více nástrojů (kytara, housle, trubka). Při rodinných bohoslužbách zpíváme ze zpěvníku Svítá písní více. Celkem zpíváme pět až šest písní, vždy aspoň jednu méně známou. Dodatek k Evangelickému zpěvníku používáme, ale spíše střídme.

Š.H.

Při bohoslužbách v Židenicích zpíváme písně z Evangelického zpěvníku a jeho Dodatku. Někdy je zařazena do bohoslužeb píseň ze zpěvníku Svítá a je doprovázena kytarou. Děti, které se účastní začátku bohoslužeb, se aktivně a rády připojují ke sborovému zpěvu.

Výběr písní závisí na období církevního roku, tématu kázání, místní znalosti, a přihlíží se též k hudební stránce písní, aby bohoslužby nebyly v jedné tónině a v jednom rytmu. Proto zpíváme jak písně bratrské, tak i písně mladší, tzv. rejchrtovky. Oblíbené a vděčné, a to i u mladé generace, jsou některé písně z 19. století. Mezi židenické hitovky patří Chvaliž Hospodina, slávy vždy krále mocného a Mír na zemi daruj nám.

O varhanní doprovod se starají čtyři varhaníci, kteří se na bohoslužby vždy připravují. Někdy nás mile překvapí originální předehrou nebo doprovodem, jindy nás odmění koncertním postludím. Tempo písní bývá přiměřené, nasazení dobré. Nácvik nových písní probíhá při bohoslužbách, někdy s pomocí našeho pěveckého sboru Židenický Chrapot.

R.Š.

ZE SBORU BRNO II

Sborové shromáždění v Brně II (Blahoslavově domě) zvolilo v neděli 14. března 2010 nové staršovstvo sboru. Jsou to tito členové staršovstva: **Blahoslav Ryšavý, Igor Osvald, Jaroslav Kučera, Petr Zakopal, René Pikna, Lenka Floriánová, Petr Bouda, Miloslav Průdek, Naděje Popelářová, Světa Kuhrová.** Náhradníky byli zvoleni: David Miklánek, Petr Socha, Pavel Just, Jana Němečková a Marta Vařílková.

Z HISTORIE EVANGELÍKŮ V BRNĚ

Evangelická Líšeň

Už v roce 1306 se objevuje zmínka o líšeňském kostele, který byl původně filiálním kostelem farního chrámu ve Šlapanicích, a později naopak sem patřila Slatina a je tomu tak dodnes. V kostele byly při přestavbách objeveny románské prvky a gotické zdi. V letech 1609-1614 za Hynka Bořity z Budče byl kostel přestavěn a rozšířen směrem na východ a po více než jednom století proběhla barokní přestavba a byla vystavěna kostnice pro pozůstatky, které se objevily při dalším rozšiřování kostela, který stál uprostřed hřbitova. Nejzajímavější zpráva je o velkém požáru v Líšni 17. 5. 1794, kdy shořelo mnoho domů včetně fary a částečně i kostel. Několik lidí při požáru uhořelo. Nejprve se opravoval kostel. Byla snížena a provizorně zastřešena věž. Tento vnější vzhled věže trvá dodneška, i když většina lidí už neví, že je památkou na rozsáhlý požár v 18. století. Úpravy, rozšiřování a opravy kostela probíhají až dodnes, v letech 1895 a 1929 se zasloužili o obnovu kostela Belcrediové. Od roku 1944 je Líšeň součástí Brna. Kostel nyní spravují salesiáni, kteří odvádějí obdivuhodnou sportovní a evangelizační činnost, hodnou následování, zvláště na sídlišti v Líšni, kde je už vystavěna sportovní hala, v ní se konají pravidelné bohoslužby početně navštívené zvláště mladými lidmi, a oratoř pro různé kroužky mládeže a dětí.

Podoba kostela v Líšni
před rokem 1727

Líšeňský hřbitov byl nejprve kolem kostela, pak od roku 1782 u silnice na Brno a nejnovější hřbitov, kde je pohřbena i řada evangelíků ze sboru ČCE v Židenicích, byl vybudován roku 1958.

Ve starých dobách pohřbívali v Líšni své mrtvé brněnští luteráni, protože v 16. století a v části 17. století patřil kostel i hřbitov evangelíkům, vždyť obec byla celá nekatolická. Podstatný důvod spočíval asi v tom, že se sice majitelé a správci panství střídali, ale objevuje se tam často jméno pánů z Kunštátu a Poděbrad, evangelické vrchnosti, z níž pocházel také král Jiří z Poděbrad. V líšeňském kostele také často kázal a sloužil svátostmi pastor luterské modlitebny z Brna na Lochenberku pan Ondřej z Puchheimu.

Modlitebnu a školu musel pan Ondřej uzavřít ještě před Bílou horou z popudu kardinála Dietrichštejna. Brzy po roce 1620 líšeňští evangelíci přestoupili i se svým duchovním ke katolictví.

V budovách bývalého kláštera sester Karla Boromejského a jeho školy z roku 1863 teď sídlí Střední zdravotní škola evangelické akademie s adresou Šimáčkova 1, Brno – Líšeň.

Evangelické Řečkovice

Ten název není nadsázkou, patří do určitého časového zařazení od 16. do části 17. století. Obec leží na svazitém úpatí kopce severně od Brna a protéká jí Ponávka. Vedla tam dříve královská cesta do Svitav, kolem této cesty se stavěly domy až k Medlánkám. Obec měla náves, nyní Palackého náměstí. V jeho severovýchodní části stojí kostel sv. Vavřince, doložený už v roce 1338. U tohoto Vavřince se na chvíli zastavme. Sloužil papeži Sixtu II. Když byl

tento papež císařem Valeriánem odsouzen k smrti, vymáhali po Vavřinci církevní jmění. Podle legendy rozdál majetek chudým a nemocným a za tři dny je pak přivedl císaři jako skutečný poklad křesťanské církve. Sixtus i Vavřinec byli popraveni v srpnu roku 258.

Ve svahu nad kostelem stála tvrz, později přestavěná dle návrhu Mořice Grima na zámek; jeho konečná podoba je novorenesanční. Víme také o jezuitském dvoře a jejich pivovaru.

K řečkovické farnosti patřily také další obce, a to Ivanovice, Medlánky, Mokrá Hora, Jehnice a Ořešín. Ke kostelu byla na přelomu 15. a 16. století přistavěna věž s kuželovitým cihelným zastřešením, další neznámější oprava a přístavba probíhala v první čtvrtině 18. století, opět dle projektu Mořice Grima. Kostel má půdorys ve tvaru kříže. Na kazatelně je zobrazení čtyř evangelistů (dle Zj 4,6-8), to je ostatně časté, např. i v Červeném kostele.

V letech 1522–1623, tedy více než sto let, patřil řečkovický kostel protestantům. Dle Ferdinanda Hrejsy (Reformovaný sborník 1937) tam mělo být československé zemanstvo. Ve sborníku jsou uvedeny také Ivanovice, ale to jsou zcela jistě Ivanovice jiné. Majitelé panství, pravděpodobně protestanté, se střídali. Před bitvou na Bílé hoře vlastnil Řečkovice Vilém Dubský z Třebomyslic, ale pro účast na českém povstání byl jeho majetek zabaven a předán jezuitům až do zrušení řádu v roce 1773. Tady může být vysvětlení evangelických Řečkovic.

Jako obvykle kostel obklopoval hřbitov, později přemístěný za obec. Na tomto hřbitově byli též, stejně jako v Líšni, pohřbíváni brněňští evangelíci,

většinou němečtí luteráni, když kardinál František Dietrichštejn zakázal evangelíky pohřbívat ve městě v době nastupující protireformace, ale ještě dlouho před Bílou horou. Později sice ustoupil a hřbitov mohl být zřízen na špitálním poli na Křenové ulici, ale své rozhodnutí znehodnotil, nesměli ho oplotit.

Řečkovice jsou součástí Brna od dubna 1919. V městské části je sbor Páně ČČSH, kde měla dříve své sídlo kazatelská stanice ČCE za vstřícného faráře, již zemřelého Jiřího Bednaříka. Nyní evangelíci dojíždějí do nedalekého Blahoslavova domu.

Jiří Novák

KULTURA

Ještě jednou o výstavě českého reformačního umění

Nedalo mi to a při březnové návštěvě Prahy jsem se vypravil na Pražský hrad znovu. Podobná výstava tam hned tak nebude a končí již 4. dubna. Objednal jsem se na komentovanou prohlídku, při které nás výstavou skoro dvě hodiny provázel jeden z jejich autorů, pan Michal Šroněk z Ústavu dějin UK.

Evangelíka jistě potěší, že česká reformace po sobě nezanechala pouze dědictví duchovní, ale také hmotné. Nejen osvobozující slovo milosti, přijímání z kalicha, překlad bible a písně v národním jazyce, ale také umělecké předměty, obrazy, sochy a stavby, které vyjadřují reformační myšlenky.

První dojem návštěvníka je ovšem matoucí. Spatří řadu oltářů a obrazů, které zná z katolických kostelů. Však také pouze v nich se zachovaly - buď proto, že se zapomnělo na jejich kacířský původ, nebo že se nacházely na periferii tehdejšího dění. Jsou to umělecká díla, která vznikla na půdě utrakvistické církve.

Po počátečních obrazoboreckých bouřích, které nebyly namířeny ani tak proti umění jako takovému, ale proti jeho kultickému zneužití a zbytečnému bohatství církve, chtěla husitská církev objednávkami nových oltářů dokázat, že i ona je „slušná a řádná“ církev s jediným uznaným a respektovaným rozdílem - přijímáním podobojí. Řada takových oltářů se zachovala v největším kališnickém chrámu Pany Marie pod Týnem, kde kázal Mistr Rokycana. Poznáme je podle kalicha, který tu zobrazený Kristus divákovi nabízí.

Jedna pozoruhodnost. Utrakvistické Čechy mají evropský primát v tvorbě soch a reliéfů, které nebyly barevně kolorované, ale úmyslně ponechány v přírodní struktuře dřeva. Cílem husitského umělce již nebylo vytvořit iluzi skutečnosti, ale umělecké dílo v moderním slova smyslu. Náповědu, která vede k zamyšlení. Autorem dřevěných skulptur od Týna je anonymní umělec známý pod zkratkou IP (kolem roku 1520).

Na výstavu byl na krátkou dobu zapůjčen originál Jenského kodexu. Umění knižní ilustrace zde slouží k propagaci husitských myšlenek pomocí kontrastů. Je otevřen na dvoustraně, kde je na jedné straně zachycen boj husitů

s křížáky a na druhé straně kněz podobojí, který slouží mši. Pointa je v tom, že na obou obrazech je zobrazeno malé dítě. Na levé straně jeden z křížáků dítě probodává mečem, zatímco na pravé straně mu kněz podává večeři Páně.

Další velkou část výstavy tvoří obrazy a umělecké předměty z prostředí luterského, které se nejvíce rozšířilo v německy mluvících severních Čechách. V luterství je výtvarné umění přijímáno, pokud slouží víře v milost Ježíše Krista. Odstraněny byly pouze obrazy svatých a ty, kterým byla připisována zázračná moc. Asi nejvíc zaujme 16 reliéfů, které tvořily výzdobu kazatelny v Krásném Březně z roku 1604. Jsou z bílého alabastru a na každém najdeme Ježíše Krista v některé scéně pašijového cyklu (zapůjčeno z muzea v Ústí nad Labem).

Reformační minulost Prahy připomenou původní plány jednoho z luterských kostelů, který se začal stavět na Malé Straně. Po Bílé hoře byl přestavěn a dnes je v něm soška pražského Jezulátka. Kdo ví, zda papež při nedávné návštěvě tušil, že stojí v kostele, který byl zabaven luteránům a do kterého se původně vcházelo ze svahů Petřína. Teprve karmelitáni ho otočili o 180 stupňů, aby mohl být vchod impozantním schodištěm z města. Luterský oltář objednaný do tohoto kostela se dodnes zachoval v Německu v městečku Wolfenbütel. V sakristii u Jezulátka přežil jediný obraz, na němž je zachycen starozákonní příběh hada na poušti, který slouží jako předobraz Kristova ukřižování. Bohužel byl necitlivě restaurován, takže z něj mnoho nezůstalo.

Umění ovlivněné kalvínskou tradicí zastupuje mistrovské dílo Bartoloměje Špragnera, dvorního malíře císaře Rudolfa. Je vystaven velký obraz Vzkříšeného zapůjčený z Národní galerie. Kromě malých postavíček objednané převládá na obraze zmrtvýchvstalý Kristus, vítězí nad smrtí i nad hříchem. Je známo, že bratr umělce byl členem pražského kalvínského sboru a sám Bartolomeus věnoval na stavbu kalvínského kostela 500 zlatých. Za to mohlo být tehdy půl panství. Možná byl tajným vyznavačem Calvinovy reformace.

Když nastoupil na český trůn Fridrich Falcký, byla provedena očista chrámu svatého Víta. Ale ne tak důsledně a fanaticky, jak se myslelo. Hlavní oltář od Cranacha byl rozdělen na několik částí a uschován. Později byl po částech prodán, takže se dnes nachází na několika místech.

Poslední část je věnována Jednotě bratrské. Její představení působí žel chudičce. Pár tisků z kralické tiskárny, krásně zdobená stránka šamotulského kancionálu a nečekaně reprezentativní oltář ze zámecké kaple Smiřických, kteří se hlásili k Jednotě. Šlechtický pár je tu zobrazen před Ukřižovaným. Ani Jednota se tedy nevyhýbala uměleckému zobrazení, pokud sloužilo ke zdůraznění Boží milosti, kterou jsme přijali v Kristově oběti.

Kdo by se chtěl dotknout fyzicky doby husitské, může si pohladit křtitelnicí z Tábora, která je vyzdobena malými kalichy a potěšit se pohledem na bratrský kalich z Ústí nad Orlicí, který byl po Bílé hoře zadržán, později objeven a předán tamnímu obnovenému sboru Jednoty. Podobný bratrský

kalich ze Sležan byl na výstavu zapůjčen z Moravské galerie v Brně. Místo originálu Rudolfova Majestátu je vystavena jeho kopie, ale tištěná Česká konfese a Obnovené zřízení zemské jsou nejspíš originály.

Smutným závěrem výstavy je obraz Panny Marie, která zázračně zachraňuje zemi před kacířstvím, a socha anděla Michaela, který vítězí nad drakem reformace. Ale nezvítězil docela. Pod přemalbou oltáře kostela v Roudníkách byl nedávno objeven obraz Mistra Jana Husa jako jednoho z českých svatých. Vedle něho stojí svatý Václav a na protější straně oltáře je mučedník Vavřinec, který byl podobně jako Hus upálen. Kdo ví, jak by vypadaly naše dějiny a kostely, kdyby myšlenky reformace nebyly násilím potlačeny.

Jiří Gruber

KNIHA

To století bylo šílené

Letošním laureátem Ceny Karla Čapka udělované Českým centrem Mezinárodního PEN klubu se stal spisovatel Ivan Klíma. Toto prestižní ocenění získali v minulosti také např. spisovatelé Arnošt Lustig, Josef Topol, Ludvík Vaculík nebo Václav Havel. Kromě peněžního ocenění je součástí ceny i plastika Vladimíra Preclíka v podobě rozevřené knihy, v níž jsou na obou stránkách reliéfy Karla Čapka. Cena byla Ivanu Klímovi udělena nejen za celoživotní dílo, ale i za poslední obsáhlou vzpomínkovou knihu, která vyšla vloni pod názvem „Moje šílené století“.

Podnět k ní prý Ivan Klíma dostal od mladého redaktora BBC, který se ho jednou zeptal, proč nenapiše, jak se mohlo stát, že byl v mládí komunist.

A tak se Ivan Klíma ponořil do svého života, do života své rodiny, a hledá na tuto otázku odpověď. V knize mapuje století, do něhož se teprve v jeho třicátém prvním roce narodil. Narodil se do židovské rodiny, která ovšem byla zcela asimilovaná. Oba rodiče pocházeli z chudých poměrů, na studiích se otec živil kondicemi, ty ostatně dávala i maminka, když studovala na obchodní akademii. Otec po studiích získal dobré místo v továrně Kolben a neztratil je ani během velké krize; byl inženýr a vynikající odborník, který rozuměl motorům a některé i sám vymýšlel. Celá rodina, k Ivanovi v roce 1938 přibyl ještě bratr Jan, byla na konci roku 1941 deportována do Terezína. Jakýmsi zázrakem, který měl zřejmě souvislost s tím, že otec byl odborník využitelný ve zbrojní výrobě, unikli Klímovi „konečnému řešení“.

Ale to jsme teprve na počátku rozměrné knihy, která je koncipována do šestnácti kapitol, v nichž se před námi odvíjí Klímův života běh. Každá kapitola je zakončena samostatným esejem, v němž autor doplňuje obecnějšími úvahami témata jednotlivých životních úseků a píše např. o utopiích, o mstě a odplatě, o diktatuře a diktátorech, o umění v nesvobodě apod. Zatímco životní události jsou podány velmi čtivě a zajímavě, eseje knihu zatěžkávají a nepřinášejí mnoho nového.

Pro evangelíka je třeba zajímavé, že Ivan Klíma byl na počátku války pokřtěn v naší církvi a ve sboru v Praze na Vinohradech byl i konfirmován a chodil tam do Dorostu. Bylo to v době, kdy mladým vikářem se tam stal pozdější farář našeho II. sboru v Brně Miroslav Heryán. Klíma, který nebyl vychován ani v křesťanské, ani v židovské tradici a byl velmi přemýšlivý mladý člověk, kladl sobě i svému vikáři mnoho otázek, v nichž se odrážely jeho pochyby o Bohu, o Ježíši i o víře. V knize cituje dokonce větu bratra vikáře, které tehdy v mládí nevěnoval mnoho pozornosti, ale v životě si na ni mnohokrát vzpomněl. Bratr Heryán mu tehdy řekl: „Ztratí-li člověk víru v milosrdného a spravedlivého Boha, najde si jinou víru, která bude vždy pokleslejší, protože v ní bude pominuto tajemství života, milosrdenství a spravedlnost.“

Dosud jsme si neodpověděli na otázku, proč se Ivan Klíma přiklonil po válce ke komunismu. Jistě mu v tom byl vzorem jeho otec, který se, jako mnoho za války pronásledovaných Židů, stal komunistou. V 50. letech ho dokonce zavřeli za údajnou sabotáž, a protože soud proběhl až po Stalinově smrti, tak dostal jen 30 měsíců. Když se vrátil z vězení, začal usilovat o svou plnou rehabilitaci včetně vrácení členství v komunistické straně. Dokonce dva matčini bratři, Ota a Viktor, měli studovat práva, ale dali se před válkou na politiku; starší byl zvolen senátorem za komunistickou stranu a druhý se stal vedoucím funkcionářem Rudých odborů. Oba byli za války popraveni a dodnes je po nich pojmenováno náměstí bratří Synků.

Členství v komunistické straně nabídla Ivanu Klímovi profesorka dějepisu už na gymnáziu. Píše, že přijal nabídku s poděkováním. Když dostal kandidátskou legitimaci, pochlubil se doma, ale pochvaly se nedočkal ani od maminky, ani od bratra. Sám sebe v knize líčí jako nesmělého mladíka, v mnoha ohledech značně naivního, který se nikam nedere. I když nezastírá, že mu členství ve straně pomohlo třeba při změně vysoké školy nebo přijetí do prvního místa do redakce Květů. Sice instinktivně tuší, že není všechno v pořádku, ale nedokáže odkrýt podstatu systému.

Je zcela nemožné zde povědět o všem, co je v knize zajímavé, vždyť kniha má přes 500 stran, a vyprávění končí teprve sjezdem spisovatelů v roce 1967. Chtěla bych ale upozornit ještě na jednu oblast v životě Ivana Klímy. Na jeho touhu psát. Už od mládí mu připadalo, že jediná práce, kterou by snad zvládl, je nějaký druh spisování. Rozhodl se tedy pro žurnalistiku. První článek napsal už hned po válce o tom, jak prožíval čtvery Vánoce v Terezíně, a poslal ho do dětského časopisu Vpřed, kde jej otiskli. Krátce nato, když se zamiloval do jedné spolužačky, začal psát svůj první román ještě do školních sešitů. A tak v knize můžeme sledovat, jak se Ivan Klíma stává spisovatelem. Dnes je to uznávaný prozaik, dramatik, publicista, jeden z nejpřekládanějších českých spisovatelů.

Nakladatelství Academia, které knihu „Moje šílené století“ vydalo v edici Paměť, slíbilo, že chystá její pokračování. Mělo by vyjít letos na přelomu dubna a května. Můžeme se tedy těšit, že si přečteme také o významných letech 1968 i 1989, prostě o zbývajících 33 letech toho šíleného století.

Eva Šimková

Trevír – antika na řece Mosele

Víte, které je nejstarší město v Německu? Nic si z toho nedělejte, já jsem to taky nevěděl až do chvíle, kdy jsem se rozhodl ho navštívit. V našich končinách je nejspíš známé jako rodiště Karla Marxe, ale to už se naštěstí učit nemusíme. To nejdůležitější k vidění v Trevíru ostatně není nenápadný Marxův rodný dům, ale řada staveb, které dokazují, že tady to opravdu žilo už v Ježíšově době a že se po nějakou dobu jednalo o největší město severně od Alp. Ve 4. století po Kristu mělo jen o trochu méně obyvatel, než má dnes (je velké asi jako Olomouc).

Nevím, jak vy, ale já si antické památky vždycky spojuji se slunným Středomořím: všude okolo palmy a exotické květiny, městečka na vrcholcích kopců a vlhký mořský vzduch k tomu. Trevír je dost jiný. Vystoupíte z vlaku a vplujete do ulic obyčejného města spíše středoevropského typu. Po pár minutách chůze se ale najednou před vámi tyčí obrovská prastará brána zvaná Porta nigra (skutečně je černá), která kdysi sloužila jako severní přístup do města Augusta Treverorum (odtud dnešní název Trier), založeného podle spolehlivých dokladů v roce 16 před Kristem. O starověk tu člověk zakopává skoro na každém kroku: najdeme tu amfiteátr, který je dodnes využíván jako divadelní scéna, římský most přes řeku Moselu, hned několik lázní (nejvíce zachované jsou ty císařské) a především monumentální Konstantinovu baziliku - původně zcela světský palác císaře Konstantina

Velikého, který ve městě nějaký čas sídlil; od 19. století se tu konají evangelické bohoslužby.

Křesťané ovšem byli v Trevíru mnohem dřív. V trevírském benediktýnském opatství je prý dokonce pohřben apoštol Matěj (ten, který nastoupil na místo Jidáše), a tak se Trevířané mohou chlubit jediným apoštolským hrobem severně od Alp. Někdy od třetího století tu měl sídlo biskup, což dokazuje i dlouhý, nepřerušovaný seznam církevních hodnostářů v románském dómu sv. Petra. Tento chrám má opět jeden primát: je to nejstarší biskupský kostel v Německu. Těsně k němu přiléhá raně gotický kostel Panny Marie a společně tyto budovy tvoří působivý architektonický celek. Po návštěvě Trevíru vám bude jasné, proč bylo toto město zařazeno pod světové kulturní dědictví UNESCO.

I když Trevír není příliš velký, vyplatí se zde zůstat pár dní - ostatně, není tu draho, i v centru lze sehnat ubytování za rozumnou cenu. Není nic krásnějšího než ráno vstát a za pár minut už snídat na někdejší středověkém tržišti s výhledem na stavby ze všech možných historických dob. Za důkladnou prohlídku stojí především různá muzea, například diecézní muzeum, které dokumentuje téměř dva tisíce let trvající dějiny místních křesťanů. Krásné je i okolí, plné cyklostezek; vždyť se jedná o proslulou vinařskou oblast. A nemohu nedodat: nejstarší v Německu.

Když už v Trevíru budete, určitě využijte jeho zajímavou zeměpisnou polohu: ze západního okraje spolkové země Porýní-Falc, kde se město nachází, je to totiž pár kilometrů do Lucemburku (vlakem se jede asi tři čtvrtě hodiny) a odtud to zas láká udělat si aspoň krátký výlet do Francie, například do města Metz s katedrálou sv. Štěpána zdobenou krásnými Chagallovými okny. Ale člověk se musí žel taky někdy vrátit domů...

Ondřej Kolář

ZAUJALO NÁS

Mikve

V rámci festivalu Trialog pražské Národní divadlo odehrálo v Brně hru Mikve izraelské autorky Hadar Garlon. Mikve je rituální lázeň, v níž se mají ženy před svatbou, po menstruaci a porodu ponořením do bazénku s „živou“ (pramenitou) vodou očistit tělesně i duševně. Ponoření za doprovodu modliteb se opakuje, školená lázeňská dohlíží na to, aby se ponoření konalo podle podrobných předpisů, aby obřad byl „platný“.

Hra se odehrává v jedné z těchto lázní. Starší lázeňská Šošana, která dbá o přesné dodržování předpisů a jiných věcí si nevšímá, dostala mladší pomocnici Šíru. Ta si hned všimne modřin na těle Chedvy, manželky významného politika, který zrovna kandiduje na vysokou funkci. Nevěří, že znovu upadla. Přes naléhání Šošany, že se nesmí míchat do soukromí svých zákaznic, jí dává telefon na organizaci, která pomáhá ženám postiženým domácím násilím.

V průběhu provozu lázní se kromě domácího násilí otevírají i další problémy žen od vážných, jako sebevraždy v mikve, antikoncepci až po malicherné - zákaz použití kondicionéru na vlasy či nutnost odlakování nehtů před koupelí. Hra vrcholí okamžikem, kdy se do lázní uchýlí Chedva, již manžel v útulku vypátral. Do lázně se dobývají „strážci mravní čistoty“ a žádají vydání „vzpurné“ ženy Chedvy, nebo budou všechny přítomné potrestány. Po chvíli se ženy postaví za Chedvu. Mobily žádají o pomoc své muže, ale nepříliš úspěšně. Obvolávají své sousedky, solidarita žen dává větší naději. Mezitím se v depresi v lázni utopila mladá novomanželka Theila.

Jan Franců

ZE SBORU BRNO - HUSOVICE

Další ročník Husovického dvorku

Letos už pojedenačtá se odehraje v dubnu a květnu divadelní festival Husovický dvorek. Program v tuto chvíli nemůžeme zveřejnit zcela přesný, někteří účinkující ještě nepotvrdili termíny, ale už teď je jisté, že v neděli 18. dubna vystoupí Víta Marčík s pohádkou Šípková Růženka. Na Husovickém dvorku bude hrát již potřetí, vždycky se na něj velmi těšíme, protože jeho divadlo je vtipné, veselé a lidské, v podstatě i křesťanské. V neděli 23. května vystoupí divadlo DNO, což je aktivita herce a režiséra Jiřího Jelínka. Ten naopak bude na Dvorku vůbec poprvé. Usilovali jsme také o divadlo Polárka, které u nás vloni hrálo s velkým úspěchem Bitvu u Lipan, ale bohužel všechna jejich představení jsou tak náročná na prostor a další podmínky, že jsme nakonec jejich účast museli oželeť. Dalšími účinkujícími by měli být herci divadla Facka a dvě herečky z Divadla Husa na Provázku pod názvem Teta Husa na neděli. Tady ovšem musím v tuto chvíli uvést oblíbené – změna programu vyhrazena.

Husovický sbor se letos také připojuje k Noci kostelů, a proto součástí Husovického dvorku bude i klaunerie Bilbo Compagnie v pátek 28. května večer. Jiří Bilbo Reidinger a Sylvie Krobová nás pobaví dvakrát po půlhodině, v 18:45 a 20:45. Program Noci kostelů v Husovicích můžete najít na www.nockostelu.cz a program Husovického dvorku na www.ccehusovice.cz.

Štěpán Hájek

BUDE

Kavárnička v dubnu

- 7. 4. 365 dní nad oblaky. Promítá br. Ing. R. Marek
- 14.4. Studenti konzervatoře
- 21.4. Pel-mel
- 28.4. Vyprávění br. faráře Jana Pokorného

LIDÉ VE SBORU

Brno I

3.4.	Miloš Paseka	77 let
5.4.	Míla Sázarvská	89 let
6.4.	Věra Přikrylová	79 let
8.4.	Květoslava Vágnerová	82 let
10.4.	Eva Přikrylová	76 let
10.4.	Vlasta Žižková	91 let
12.4.	Eva Burešová	40 let
15.4.	Miluše Theimerová	40 let
18.4.	Božena Vymazalová	80 let
23.4.	Věra Novotná	84 let
23.4.	Milada Nykodýmová	87 let
24.4.	Jan Fleischer	75 let
24.4.	Eva Ventrubová	30 let
28.4.	Tamara Nezvalová	50 let
29.4.	Antonín Mrskoš	87 let
30.4.	Blahoslav Nykodým	60 let
30.4.	Drahomíra Vitoulová	60 let

Rozloučili jsme se:

15.2. Alžběta Moczková, nar. 1911

Brno II

1.4.	Diana Synková	20 let
3.4.	Marie Pavlíková	89 let
5.4.	Věra Sochová	80 let
6.4.	Jiří Chlup	60 let
7.4.	Lubomír Ryšavý	84 let
13.4.	Hana Bůžková	76 let
14.4.	Libuše Šafrová	79 let
15.4.	Milada Čechová	84 let
16.4.	Libuše Chromelová	83 let
17.4.	Karel Svozil	87 let
17.4.	Radomil Krais	79 let
18.4.	Dagmar Mrňáková	75 let
19.4.	Blažena Kadlecová	78 let
20.4.	Josefa Spáčilová	85 let
24.4.	Milena Haklová	50 let
26.4.	Jaroslav Veselský	79 let
28.4.	Lydie Řezáčová	85 let
28.4.	Ondřej Němeček	20 let
29.4.	Věra Freiburgerová	90 let
30.4.	Maxmilián Osvald	86 let

**Chvála bud' Bohu, který nám dává vítězství
skrze našeho Pána Ježíše Krista!
A tak, moji milovaní bratří,
bud'te pevní, nedejte se zvíkat,
bud'te stále horlivější v díle Páně;
vždyť víte, že vaše práce není v Pánu marná.
1 K 15,57n**

BUDE

Dubnové hudební nešpory

Konají se mimořádně až v neděli 11. dubna 2010 v 19.30 hodin v Červeném kostele. Účinkuje: **Moravský komorní orchestr**, dirigent Richard Kružík. Program: A. Vivaldi - Koncert a moll pro dvoje housle a orchestr (Tomáš Marada a Eva Králíčková). A. Dvořák - Biblické písně (Veronika Pacíková a Jan Halík) a F. Schubert - Smrt a dívka. Biblické zamyšlení: Mgr. Jiří Gruber.

Projekt se koná za podpory Konzervatoře Brno. Dobrovolné vstupné bude věnováno středisku Diakonie ČCE Betlém. Pořádají a zvou sbory Českobratrské církve evangelické Brno I a Brno – Husovice.

Brno I

Na březnové schůzi jsme mezi sebou přivítali seniorátní farářku Martu Židkovou, která se nám krátce představila. Šest členů sboru využilo příležitosti být přítomni při projednávání výroční zprávy. Jejich podněty (hodiny na kostele, květinová výzdoba ČK, přenos bohoslužeb na faru a nové mikrofony) se bude staršovstvo zabývat v dalších schůzích. Dalším podnětem, který zatím nevíme, jak organizačně řešit, je lepší péče o cizince, kteří přicházejí do našich shromáždění. Část schůze byla věnována přípravě sborového shromáždění, které bude poprvé v sále a bude při něm představena studie na přestavbu staré fary na Pellicově. Sborovému shromáždění bude také předložen návrh na koupi nového sborového auta. Bylo rozhodnuto o datu rodinné neděle a návštěvě pěveckého sboru z Plzně. Na výzvu seniorátního výboru jsme se rozhodli přispět do fondu pomoci těm sborům seniorátu, které nemají prostředky na personální fond. Do výroby byla zadána kamenná informační deska na Červený kostel.

Jiří Gruber

Brno II

Staršovstvo rekapitulovalo průběh sborového shromáždění v 1. části jednání a uzavřelo přípravu 2. části. V průběhu příštích týdnů má být provedena oprava průčelní fasády Blahoslavova domu. Bude to náročná akce, zatíží také výdajovou část sborového hospodaření. Opakujeme prosby členům sboru o pomoc při úhradě očekávaných nákladů. Staršovstvo po šesti letech končí svou službu pro sbor, převezme však ještě běžné služby ve shromážděních, a to až do začátku práce staršovstva nového, tj. do doby po velikonočních svátcích. Seznámení se sborovým, seniorátním a celocírkevním kalendářem a projednání úkolů pro sbor si proto vyžádalo ještě značnou část času z celku jednání. Děkujeme Bohu, že nás v minulých letech předcházela a obklopovala jeho milost. A v nastávajícím čase sami sebe i svůj sbor téže milosti odevzdáváme.

Jaroslav Vítek

Brno – Židenice

Březnová schůze byla kratší než obvykle. Velikonoční sborový dopis byl již hotov a program nadcházejícího sborového shromáždění rovněž, mohli jsme tedy více času věnovat rozhovoru o postupující výzdobě modlitebny, kterou zajišťuje mládež, o probíhající výstavě ve sborovém sále (Toleranční modlitebny v kraji Vysočina) a o programu ve sboru a seniorátu v delším časovém horizontu. Po zkušenostech s krádežemi z poslední doby jsme odsouhlasili nová opatření pro zabezpečení sborových prostor v modlitebně. Také jsme diskutovali o anketních otázkách z dopisu seniorátního výboru ke zřízení Fondu pomoci, o návrhu několika drobných úprav v pořadu bohoslužeb a o možnosti využití suterénních prostor na faře.

Libor Švanda